ברשות ונגחו שורו של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית פטור [א]נגח הוא שורו של בעל הבית חייב [ב]נפל לבורו והבאיש מימיו חייב היה אביו או בנו לתוכו משלם את הכופר (א)ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב רבי אומר [ג]בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו (א) לשמור: **גמ'** טעמא דשלא ברשות הא ברשות לא מיחייב בעל קדירות בנזקי בהמתו דבעל חצר ולא אמרינן קבולי קביל בעל קדירות נטירותא דבהמתו דבעל חצר מני רבי היא דאמר כל בסתמא לא קביל עליה נטירותא אימא סיפא אם הכניס ברשות בעל חצר חייב אתאן לרבנן דאמרי בסתמא נמי קבולי קביל עליה נטירותא ותו רבי אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור רישא וסיפא רבי ומציעתא רבנן אמר ר' זירא [ד]תברא מי ששנה זו לא שנה זו רבא אמר כולה רבנן היא וברשות שמירת קדירות קבל עליו בעל החצר ואפילו נשברו ברוח: הכניס פירותיו לחצר בעל הבית וכו': אמר רב [ה]לא שנו אלא שהוחלקה בהן [ו]אבל אכלה פטור מאי טעמא [ז]הוה לה שלא תאכל אמר רב ששת אמינא [ח]כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא [ט]הנותן סם המות לפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים סם המות הוא דלא עבידא דאכלה אבל פירות דעבידא דאכלה בדיני אדם נמי מיחייב ואמאי הויא לה שלא תאכל אמרי הוא הדין אפילו פירות נמי פטור מדיני אדם והא קמ"ל דאפי' סם המות נמי דלא עבידא דאכלה חייב בדיני שמים ואיבעית אימא סם המות נמי באפרזתא דהיינו פירי: מיתיבי [י]האשה שנכנסה לטחון חטים אצל בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור אם הוזקה חייבת ואמאי נימא הוה לה שלא תאכל אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאוקימנא שהוחלקה בהן ודקארי לה מאי קארי לה אמר לך בשלמא מתניתין קתני אם הוזקה בהן שהוחלקה בהן הוא אבל הכא קתני אם הוזקה ולא קתני בהן אכילה הוא דקתני ואידך אמר לך לא שנא ת"ש הכניס שורו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכל חטין והתריז ומת פטור ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב ואמאי ה"ל שלא יאכל אמר רבא ברשות אשלא ברשות קרמית ברשות שמירת שורו קבל עליו ואפי' חנק את עצמו: איבעיא להו היכא דקביל עליה נטירותא מהו [יא]דנפשיה הוא דקביל עליה או דלמא אפילו נטירותא דעלמא קביל עליה ת"ש דתני רב יהודה בר סימון בנזקין דבי קרנא הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן פטור ואם הכניס ברשות חייב מאן פטור ומאן חייב לאו פטור בעל חצר [וחייב בעל חצר] אמרי לא פטור בעל השור וחייב בעל השור ואי בעל השור

מאי

מתני' היה אביו או בנו. של בעל הבית בתוכו: **משלם את הכופר.** בגמ' [מח:] פריך הא תם הוא ואמאי נקט הכי(ז): **גמ' טעמא דשלא ברשות.** משום הכי אם הוזקה בהם בעל קדירות חייב: **מני רבי היא.** דאמר בסיפא בכולן אינו חייב כו' דקס"ד דלרבנן כי היכי דבעל חצר ברשות מיחייב בנזקי קדירות דבסתמא קביל עליה נטירותא הכי נמי מיחייב בעל קדירות בנזקי בעל הבית דבסתמא כי יהיב ליה בעל הבית רשותא למיעל קביל עליה קדר נטירותא דלא ליזקו קדירותיו לבעל החצר: **סברא.** קשה אהדדי רישא וסיפא דת"ק ומי ששנה זו לא שנה זו ותנאי היא אליבא דרבנן מר סבר פליגי רבנן עליה דרבי ומר סבר לא פליגי: **אפי' נשברין ברוח.** דעול ואנטריה לך קאמר ליה אבל בעל קדירות לא קביל עליה מידי: **לא שנו.** הא דקתני אם הוזקה בהן בעל הפירות חייב: **אבל אכלה.** יותר מדאי ומתה: **באפרוזא.** עשב דעבידא למיכליה והוא סם המות לבהמה: **וספריז.** אנפורד"א בלע"ז: **היכא דקביל עליה נטירותא.** כגון לרבנן סתמא ולרבי דאמר ליה כנוס שורך ואני אשמרנו: **דנפשיה.** שלא יגחנו שורו ולא ישכנו כלבו:

הויא

אימא סיפא אם הכניס ברשות כו'. תימה לר"י אמאי לא דייק מתחלת הבבא דקתני שלא ברשות ושברתן בהמתו של בעל הבית פטור ברשות חייב דבסתמא קביל עליה נטירותא כרבנן וקשה להוזקה בהן בעל הקדירות חייב כרבי ועל הבבא בפני עצמה היה יכול להקשות רישא וסיפא רבנן ומציעתא רבי וי"ל דמרישא אין יכול לדקדק דשפיר מתוקמא כרבי ושלא ברשות דנקט משום דבעי למתני ואם הוזקה בהם בעל הקדירות חייב אבל לא מצי למימר דכולה רבנן ושלא ברשות דנקט משום שברתן בהמה של בעל הבית פטור דמשום הא לא אצטריך דהא בהדיא קתני סיפא ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב וא"ת בבא דהכניס שורו היכי מצי למימר נגח לשורו של בעל הבית חייב דוקא שלא ברשות הא ברשות פטור בשלמא קדירות ופירות פטור דכיון דמאליה הוזקה בהמתו של בעל הבית דין (ב) שיפטר לרבי דאמר בסתמא לא קביל עליה נטירותא אבל כשנגח שורו לשורו של בעל הבית אפילו לרבי דלא מקבל עליה נטירותא אמאי פטור ברשות לא יהא אלא חצר השותפין ובחצר השותפין חייב וי"ל דעכשיו סובר דלרבי כשמכניס שורו ברשות הרי הוא כאילו מפרש בהדיא שיפטר כל אחד ואחד בנגיחות שורו ובכל נזקין ולפי האמת לרבי אם הכניס שורו ברשות הזיק חייב הוזק פטור כדאמרינן לקמן גבי כנוס שורך ואשמרנו:

ואפילו נשברו ברוח. ולא דמי להא ביתא קמן דפרק הזהב (ב"מ מט: ושם.) (ג) דאין אלא מראה מקום הוא לו ואפילו נותן לו שכר אמר התם דלא מקבל עליה נטירותא ואין נוטל שכר שמירה אלא שכר בית(ו):

הוה לה שלא תאכל. אין לפרש דלכך פטור דחשיב כרוח שאינה מצויה דהא לקמיה אמרינן דברשות חייב גבי היה אוכל חטין והתריז ומת משום דברשות מקבל עליה נטירותא ומה בכך והלא ש"מ פטור ברוח שאינה מצויה כדפי' בריש המניח (לעיל דף ס:) אלא היינו טעמא כיון שבמתכוין מביא עליו דבר שמזיקו אינו ראוי זה להתחייב בכך: **באפרוזתא.** והא דלא אשמעינן בשאר פירות לרבותא נקט סם המות אע"פ שהיתה אבודה לגמרי מן העולם אפ"ה פטור מדיני אדם: **שנכנסה** לטחון. רבותא נקט שאף על גב שזה משתכר ברחיים צריך רשות: **או דלמא אפילו מעלמא נמי.** וא"ת דאפילו נשברו ברוח מצויה אמר לעיל דקביל וי"ל דמבעיא ליה אי הוי דחוי בעלמא או לא ועי"ל נטירותא דעלמא כגון בבהמות של אחרים דלא מסיק אדעתיה שיכנסו בחצרו ויגחו את שורו של זה מבעיא ליה אבל אם יצא השור חוץ מחצרו של בעל הבית ובאו שוורים ונגחוהו לא מבעיא ליה דהא פשיטא דמקבל עליה נטירותא אפילו מעלמא כיון שיצא חוץ לחצר: **מאי** לאו פטור בעל החצר וחייב בעל החצר. וא"ת וילך ויתבע מבעל השור ויש לומר כגון דההוא שור הוי של חרש שוטה וקטן דלאו בני תשלומין נינהו א"נ זה יתבע מבעל החצר ובעל החצר יתבע מבעל השור:

הכא

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ו מהלכות נזקי ממון הלכה ד סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סימן שלח סעיף ג:
יג ב מיי' שם הלכה ה ופי' בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף ד:
יד ג מיי' שם ופ"ג הל' יג סמג שם טוש"ע שם סעיף ה ועיין בהג"ה וסימן רלא סעיף ג וסי' שצג סעיף א:
טו ד מיי' שם פ"ג הלכה יד ועיין בהשגות ובמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שצג סעיף א:
טז ה מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ב:
יז ו מיי' שם פ"ד הלכה ג סמג שם:
יח ז מיי' שם פ"ג הלכה יד טוש"ע ח"מ סי' שצג סעיף א בהג"ה:
יט ח טור ש"ע ח"מ סי' שלח סעיף ה בהג"ה עיין בטור ובב"י שם ובסימן רלא:

מוסף רש"י

ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב. בנזקו, דכי אמר ליה עול, עול ואנטר לך קאמר ליה (ב"מ פא: ביצה מ.). **רבי אומר כו' עד שיקבל עליו לשמור.** דעול ותיב ונטר לך קאמר ליה (ב"מ פא.). **תברא.** קשיין אהדדי (יבמות יג.) קשיא רישא לסיפא (כתובות עה:). **פטור מדיני אדם.** לעולם, **וחייב בדיני שמים.** פורענות לעולם לרשעים, שאוסין להפסיד את ישראל (גיטין נג.).

מסורת הש"ס

א) לקמן נג: ב"מ פא: ביצה מ., ב) [שבת לב: וש"נ ועי' תוס' כתובות עה: ד"ה סברא], ג) לקמן נו:, ד) [יבמות כד: וש"נ], ה) לקמן ע., ו) כפ"א: הני, ז) [ועיין תוספות לקמן מח: ד"ה ושמואל].

הגהות הב"ח

(א) במשנה עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור: (ב) תוס' ד"ה אימא וכו' דין הוא שיפטר לרבי: (ג) ד"ה ואפילו וכו' דאינו אלא מראה:

לעזי רש"י

אנפורד"א [אינפונדר"א]. מחלה בבהמה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones